

דוח סיכום פעילות שנת 2024

© יואב פרלמן

הוכן עניינים

סיכום שנת פעילות 2024

03

דבר המנכ"ל

04

כך פעלנו יחד לשמור על הטבע הישראלי

25

יחד השפענו על מקבלי ההחלטות

31

הטבע- מרפא ומחזק קהילות

44

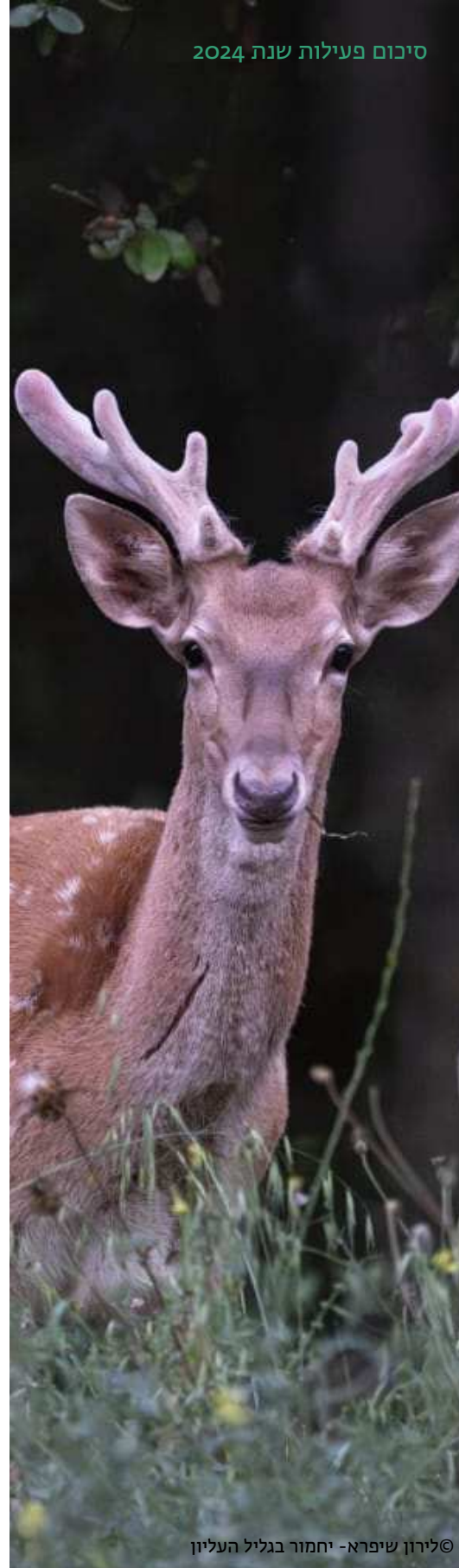
יחד שמרנו על הקשר עם הטבע הישראלי

49

מחברים את האדם לטבע

52

הקציב

דבר המנכ"ל

שלום לכולם,

שנת 2024 הייתה אחת השנים הקשות והמורכבת ביותר עבורנו הישראלים. לאורך השנה פעלו אנשי החברה להגנת הטבע לחיזוק החברה הישראלית, לתמיכה בנוער מקווי העימות ולהוצאת אנשים רבים לנשום בטבע, כמי שיודעים ומאמינים שכוחו המרפא של הטבע הוא מקור לחוסן ולנחמה.

בשנת 2024 המשכנו בעמידה על המשמר ובעבודה פרואקטיבית לשמירה על הטבע הישראלי ולשיקומו: הבאנו להרחבת מערך השמורות הימיות, חנכנו מרכזי צפרות חדשים, קידמנו פרויקטים לשיקום בתי גידול, והעמקנו את הקשר בין קהילות לסביבתן הטבעית. בנוסף, פעלנו לשמירה על הטבע בקידום חקיקה מגינה ובסיכול פעילות פוגענית.

מסעות החוסן וההפוגה, בהם לקחו חלק אלפי בני נוער ומשפחות מפונות, מסעות "אדם-טבע-אדם", פעילויות שיקום משותפות וטיולים מותאמים – נתנו תקווה וכוחות למשתתפים וגם לנו בחברה – ראינו שוב ושוב את הכוח המיוחד שיש למפגש עם הטבע. גם בתי ספר שדה התאימו את פעילותם לצרכים המשתנים, והמשכנו לקדם חינוך לאהבת הארץ ולשמירה על הטבע ופעילות קהילתית בכל רחבי הארץ. הדוח שלפניכם מציג את העשייה המגוונת של החברה להגנת הטבע בשנה החולפת. הוא משקף את המאמץ המשותף של עובדינו, מתנדבינו ושותפינו הרבים, הפועלים יחד למען עתיד טוב יותר לטבע ולאדם בישראל – ויותר מכל את אהבתם לטבע ולארץ.

אם עדיין אינכם חברים בחברה להגנת הטבע, אני מזמין אתכם להצטרף אלינו, לבוא לטייל איתנו ולקחת חלק בשיקומה של ישראל תוך שמירה על הטבע הישראלי.

כי שמירה של האדם על הטבע ושל הטבע על האדם –
הן מפתח לחברה ישראלית בריאה וחסונה.

שלכם,

דן אלון

מנכ"ל החברה להגנת הטבע.

כך פעלנו יחד לשמור על הטבע הישראלי

בשנה מאתגרת זו, שבה הטבע הישראלי והחברה כולה עמדו בפני אתגרים חסרי תקדים, המשכנו במשימתנו - להגן על הטבע ולחזק את הקשר בינו לבין האדם. מהחופים ועד ההרים, מהמדבר ועד הגליל, פעלנו ללא לאות להרחבת מערך השמורות, לשיקום בתי גידול, ולמניעת פגיעה במערכות האקולוגיות. הפרקים הבאים מציגים את המאבקים, ההישגים והאתגרים בתחום שמירת הטבע בשנת 2024, שנה שהוכיחה יותר מתמיד את חשיבות השמירה על הטבע כמקור לחוסן לאומי.

משקמים את הנגב המערבי

לאחר פרוץ המלחמה, נערכנו לסייע בתהליכי השיקום של הנגב המערבי, המאופיין במגוון נופים ובתי גידול, נחלים, יערות ושמורות. בשיתוף פעולה עם גורמים משמעותיים ובהם המשרד להגנת הסביבה, אשכול נגב מערבי ועוד, הצענו כיווני פעולה לשיקום המרחב, פיתוח השטחים הפתוחים ואתרי הטבע תוך שילוב קהילות בתכנון ובפיתוח. פעלנו במספר מישורים: חיזקנו את הפעילות עם הרשויות העירוניות לקידום אתרי טבע עירוניים, עבדנו יחד עם יישובים לאיתור פוטנציאל לשיקום אתרי טבע מקומיים, ופיתחנו הצעות לפרויקטים מרחביים.

במסגרת פעילות זו, הצלחנו להשיג מימון משמעותי מהמשרד להגנת הסביבה לשיקום השטחים הפתוחים.

בשיתוף עם אשכול נגב מערבי והרשויות המקומיות, הגשנו פרויקטים לקרן שטחים פתוחים, אשר העמידה מימון ייעודי למרחב, והחליטה לתמוך במרביתם. בין הפרויקטים המשמעותיים שאושרו נמצא שביל הנגב המערבי, שיקדם ערכי שמירה על הסביבה, קיימות, חינוך וחיבור מחודש לאזור.

הפעילות בשטח מתבצעת בראייה אזורית מתכללת, תוך שיתוף פעולה הדוק עם אשכול נגב מערבי, שבסיוענו מפתח את יכולותיו בתחום התכנון והניהול של השטחים הפתוחים. במקביל, יצרנו קשרים משמעותיים עם בעלי תפקידים ברשויות, קהילות ופעילים מיישובי העוטף, שהתגייסו להשבת החיים לשגרה ולהבטחת תהליכי שיקום מיטביים. שיתופי פעולה אלה הובילו להישגים משמעותיים, ביניהם בלימה של הצעת חוק להקמת ועדת תכנון דרקונית לאזור, שהייתה עלולה לפגוע בציבור ובסביבה.

© רשות הטבע והגנים - פגיעה בשטחים בעוטף

בנוסף, פעלנו יחד עם מרכז השל לקיימות, לקידום אנרגיה מתחדשת במרחב הבנוי בנגב המערבי, תוך שמירה על השטחים הפתוחים החשובים. פרויקט "נגב ירוק", בהובלת יותם אביזוהר, מהווה דוגמה מצוינת לסינרגיה פנים-ארגונית המשלבת שותפויות, קשרי ממשל, שמירת טבע, תכנון, נחלים, טבע עירוני, סימון שבילים, שיווק ודוברות.

יחד מגינים על מפרץ אילת

המאבק מול קצא"א מלווה אותנו כבר ארבע שנים, בהן חווינו עליות ומורדות.

בשנה זו המשכנו בקמפיין, על מנת להבטיח כי ההסכם לשינוע מוגבר של נפט במפרץ אילת ובאשקלון לא ימומש.

שינוע מוגבר יסכן את שונית האלמוגים, את העיר אילת ואת מתקני ההתפלה, יזהם את האוויר של תושבי אילת ואשקלון ויסכן את הנגב כולו לאורך צינור הנפט. הממשלה מנסה לפגוע במדיניות המשרד להגנת הסביבה - מדיניות של "אפס תוספת סיכון", ולפגוע בסמכויות המשרד בנוגע לחומרים מסוכנים.

הממשלה אמנם החליטה לבטל את המדיניות, אך בידי המשרד עדיין קיימת הסמכות שלא לאפשר הגברה בשינוע הנפט.

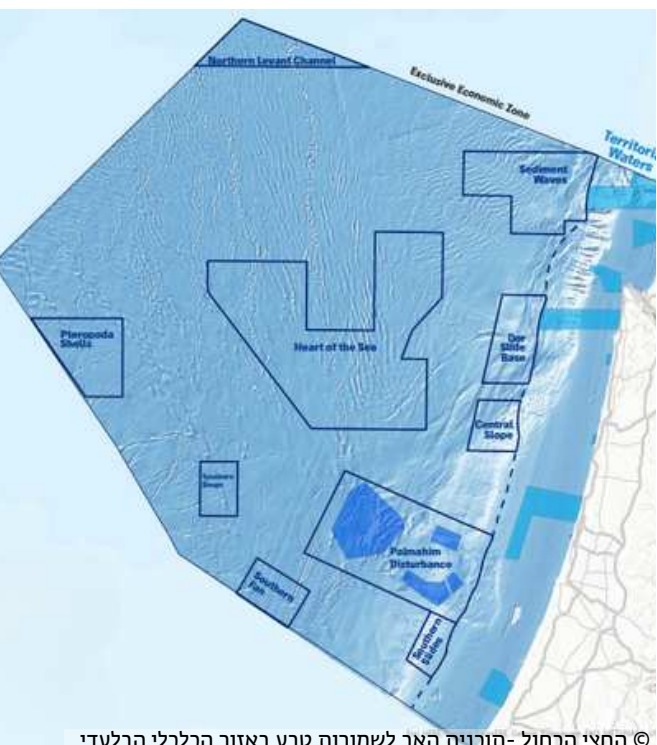
אנו עובדים יחד עם שותפינו - הרשויות המקומיות, ובראשן ראש עיריית אילת - אלי לנקרי, וראש עיריית אשקלון - תומר גלאם, השדולה הסביבתית בכנסת, ארגוני סביבה ותושבים - כדי לצמצם את פעילות השינוע, ולשם כך הגברנו את פעילותנו הציבורית.

כמו כן, השנה תמכנו בעמדתה של עיריית אשקלון, אשר עתרה כנגד מתן היתר להגדלת פעילות הנפט של קצא"א בשטחה, ועמדה זו הובאה במקצועיות אל שולחן בית המשפט.

הים העמוק רחוק מהעין קרוב אל הלב

הרחק במים הכלכליים של ישראל, כ-22 ק"מ מהחוף ומערבה, מתנהל מערב פרוע בחסות משרד האנרגיה. בהיעדר חקיקה מסדירה, המשרד מקדם קידוחי גז הפוגעים באקלים ובבתי הגידול, ומהווים סכנת זיהום חמורה. מחקר משותף שפרסמנו עם אוניברסיטת חיפה, חשף כי אחדים מהאזורים ששווקו לחיפושי גז מהווים סיכון זיהומי משמעותי לחופי הרחצה, מתקני ההתפלה ושמורות הטבע הימיות. אנו ממשיכים במאבק משפטי למניעת קידוחים באזורים רגישים ולמזעור חיפושי הגז, במקביל לקידום תכנית האב לשמורות ימיות במים הכלכליים והצעת חוק להסדרת הרגולציה. כחלק ממאמצים אלה, פרסמנו עבודת ניתוח המתווה כיוונים לפיתוח כלכלה כחולה, ידידותית לסביבה הימית.

השנה חלה התקדמות משמעותית בהגנה על הים התיכון- הוכרזה שמורת ים אבטח, המשתרעת על פני 67 קמ"ר של "פארק חולות ימי", לאחר מאבק אינטנסיבי של שש שנים.

כנס כלכלה כחולה והסביבה הימית: אתגרים והזדמנויות, נובמבר 2024

השמורה מהווה בית ללהקת דולפינים, ליצורים במצע החולי ולשונית סלעית ייחודית. במקביל, הוכרז הגן הלאומי הימי הראשון בישראל – ים קיסריה, כשטח ללא דיג ושיט מנועי, המשלב חשיבות היסטורית עם פעילות ספורט ימי וצלילה. בנוסף, אושרו שמורות ים פולג ועתלית, שיגנו על גני הספוגים המזופוטיים ברכסי הכורכה.

הישגים אלה מקרבים אותנו ליעד הבינלאומי של הגנה על 30% משטח הים, עם קפיצה מ- 0.3% ל- 8% שטחי שמורות ימיות.

בתחום הדיג המקיים, אנו נאבקים בהחלטות משרד החקלאות, הפוגעות ברביית דגים וצבי ים. למרות הצלחת רפורמת הדיג משנת 2016, בשנה האחרונה חלה נסיגה באכיפת האיסורים שנקבעו בתקנות. אנו ממשיכים לפעול להגברת הפיקוח, קידמנו הצעת חוק לאיכון לווייני של ספינות מכמורת, ואנו פועלים להשבתה של שיטת דיג הרסנית זו.

שיתוף הציבור בשמירה על הים הניב השנה תוצאות מרשימות. באמצעות אפליקציית seawatch הוכפל מספר הדיווחים שאפשרו ניטור יעיל של מינים פולשים כמו "מטוטה ויקטור" וקיפוד הים "נזרית ארוכת קוצים". דיווחי הציבור הובילו להסרת רשתות רפאים, פינוי חביות נפט, ואכיפה מוגברת של דיג ונסיעה לא חוקיים בחופים.

לעוד מידע בנושא, מוזמנים להיכנס

לאתר של החצי הכחול – לחץ כאן

מחזירים את החיים למקווי המים

שיקום המערכות הטבעיות בישראל הפך בשנים האחרונות לאחד ממוקדי הפעילות של החברה להגנת הטבע. מרכז הצפרות הישראלי החל בהובלת פעילויות השיקום, במסגרת מיזם, Start-Up Nature, במטרה לשקם בתי גידול לחים שיתמכו במגוון יוצא הדופן של ציפורי ישראל, בתפקידה הייחודי של ישראל בציר הנדידה העולמי ובמגוון הביולוגי הרב של בתי גידול אלה. שיקום בריכות הדגים במעגן מיכאל ובכפר רופין והפיכתן לבתי גידול לחים היו הסנונית הראשונה, ומציגים הצלחה עצומה.

בשנת 2024 הורחבה הפעילות סביב שיקום בתי הגידול הלחים, עם הוספת מאגרים חדשים לשטחים ששוקמו בשותפות עם קיבוץ כפר רופין – כזה הוא מאגר סאפה ששטחו 150 דונם.

כבר עתה אנו רואים את תוצאות השיקום במאגר זה: להקות של חסידות ושקנאים משהמשות במאגרים החדשים כאתרי מנוחה וצבירת אנרגיה להמשך נדידתן, ונחליאלי צהוב אף החל לדגור בו בקיץ 2024 -אירוע נדיר בישראל.

בנוסף, בצפון עמק החולה אנו פועלים לשיקום 150 דונם
בריכות דגים נטושות של קיבוץ דפנה, בשותפות עם קיבוץ
דפנה המשתקם מהמלחמה, וחברת Terra .

פרוייקט שיקום הכבארה, המתקיים בשותפות עם רשות
ניקוז כרמל, המועצה האזורית חוף הכרמל, קיבוץ מעגן
מיכאל ורשות הטבע והגנים, התקדם השנה לשלב התכנון,
וצפוי להביא במסגרתו לשיקום של למעלה מ 1,000-
דונמים של שטחי ביצה.

המשכנו בלווי האקולוגי של שיקום מחפורת צרעה, אשר
ייצור בית גידול לח משוקם וחשוב לאורך נחל שורק,
במסגרת פרויקט שמובילה רשות הניקוז שורק.

**בשנת 2024 התקדמנו עם מיפוי ארצי של
כלל בריכות הדגים שניתנות לשיקום,
ובשנים הבאות נפעל לממש את הפוטנציאל.**

מחיים את נחלי ישראל

שיקום אקולוגי וקהילתי

השנה הובלנו מהלך משמעותי בתפיסת שיקום הנחלים בישראל, תוך שילוב בין תכנון ארצי לבין מעורבות קהילתית פעילה. בתחום התכנון, הצלחנו להטמיע את עקרון "מתן מקום לנחל" (Room for the River) בתהליכי תכנון ארציים ואגניים. גישה חדשנית זו, המדגישה את שיקום הזרימה השיטפונית הטבעית ושימור מסדרון הנחל, החליפה את הגישה המסורתית של הקמת מאגרי שהייה.

הישג משמעותי התקבל בתיקון 7 לתכנית המתאר הארצית מספר 1, שם נקבע סדר עדיפויות חדש המציב את שיקום מסדרון הנחל והסרת חסמי זרימה בראש סולם הפתרונות להתמודדות עם סיכוני הצפות. גישה זו מיושמת כיום גם בתכנית המתאר הארצית לפיתוח מפרץ חיפה.

במקביל לפעילות התכנונית, אנו מקדמים את חיזוק הקשר בין הקהילות המקומיות לנחלים, מתוך הבנה כי מעורבות הציבור היא המפתח להצלחה. חזוננו הוא ליצור רשת ארצית של קהילות נחל עצמאיות, הפועלות לאורך זמן תוך איזון בין ההיבט האקולוגי והחברתי.

©דורון נסים - נחל הירקון

לתמיכה במטרה זו, השקנו השנה "מדריך קהילות נחל דיגיטלי" המספק כלים מעשיים להקמת קהילות נחל ולפעילות למען הנחל. הפעילות הקהילתית הגיעה לשיאה באירוע השנתי החמישי של "קהילה בנחל", שהתקיים ברחבי הארץ. במסגרת האירוע, עשרות קהילות פעילות קיבלו מענקים דרך "קול קורא" של החברה להגנת הטבע ושותפיה, לקיום אירועים קהילתיים בנחלים. בנוסף, השקנו את סדרת המפגשים "בראש הנחל", המיועדת לפעילים מובילים מרחבי הארץ. המפגשים כוללים הכשרה מעשית, הרצאות מקצועיות, סיורים בנחלים ויצירת רשת קשרים בין פעילי הנחלים השונים, המחזקת את התפיסה של רשת נחלים מחוברת ומשולבת.

הציבור מוזמן להתעדכן ולהצטרף לפעילות דרך עמוד הפייסבוק "קהילה בנחל", ולקחת חלק במאמץ המשותף להחזרת החיים לנחלי ישראל.

לעוד מידע בנושא**לחצו כאן**

©אוריה עדני - קהילת נחל עין זהב

מרחיבים את ההגנה על הטבע

שמורות חדשות

גם בשנה זו פעלנו לקדם שמורות טבע ושטחים מוגנים ביבשה.

בגולן אנחנו מלווים את הכנת תכנית המתאר המחוזית, ובין היתר, פועלים על מנת לשלב בה תוספת של מאות אלפי דונמים של שטחים מוגנים, במטרה להגביר את ההגנה על נופי הגולן הייחודיים - עבור תושביו, מטייליו והדורות הבאים. ברמה הארצית אנו ממשיכים לדחוף לתוספת שטחים מוגנים נרחבים, ומתן מעמד מגן למסדרונות האקולוגיים, במסגרת תכנית מתאר ארצית ייעודית.

©לירון שפירא - הר החרמון בלילה

שנה זו הביאה עמה גם ציוני דרך משמעותיים: הכרזה על הגן הלאומי פארק השרון, אשר קודם על ידי רשות הטבע והגנים ועל ידינו לאורך שנים ארוכות, תוך התגברות על מכשולים רבים; והכרזה על חולות סמר, אשר המאבק להגנתם החל לפני שנים רבות, כאשר נעשה ניסיון לכרות חול בשטחם.

מאבק משותף על עתיד השטחים הפתוחים והמסדרונות האקולוגיים

השנה ניהלנו מספר מאבקים משמעותיים להגנה על השטחים הפתוחים בישראל. אתגר מרכזי היה התמודדות עם ניסיון משרד האוצר, במסגרת חוק ההסדרים, להשתלט על מחצית מתקציבי קרן השמירה על השטחים הפתוחים - מקור מימון חיוני לשמירה ופיתוח של שטחים אלה. למרות התנגדות ציבורית ומקצועית רחבה שהובלנו יחד עם השלטון המקומי ושותפים נוספים, האיום טרם הוסר. אנו ממשיכים במאבק למניעת הפגיעה בקרן.

בונים בחוכמה, שומרים על הטבע

גם השנה המשכנו ללוות במוסדות התכנון את הקידום של שכונות מגורים חדשות, על מנת לוודא שאלו לא יבואו על חשבון הטבע והשטחים הפתוחים הערכיים, וייבנו בהיקף מצומצם ככל האפשר.

בפעילות עקבית ונחושה אנו מלווים כבר מהשלבים הראשונים יוזמות להרחבת ערים ויישובים והקמת שכונות חדשות, ופועלים למנוע מראש נזקים שפיתוח זה עלול להביא עמו.

דימונה

לדימונה קודמה הרחבה בקנה מידה עצום, בועדה המחוזית דרום, חלקה בשטחים רגישים וחשובים. תכנית זו קודמה ללא תסקיר השפעה על הסביבה, ואנו מצויים בעיצומו של הליך משפטי שמבקר את המהלך. נמשיך ללוות ולעקוב.

© ידותן נח - נחל חילזון

כרמיאל

בכרמיאל מוצעת הרחבה משמעותית לכיוון דרום מזרח, הכוללת שטח רגיש ביותר של הר כמון ובסמוך לשמורת נחל חילזון. אנו פועלים מול הועדה למתחמים מועדפים לדיור (ותמ"ל) כדי להבטיח כי הפיתוח יוגבל לאזורים מצומצמים ולא פוגעניים, וכדי להגן על יתרת השטח.

בשנה זו אנו מלווים את השינויים הצפויים בשטחי מטווח 24 - שטחי חולות ערכיים מדרום מערב לעיר ראשון לציון, שמשמשים כיום את צה"ל. במסגרת התהליכים, הצבא צפוי לסיים את פעילותו בשטח, וחלקו הצפוני צפוי להימסר לעיריית ראשון לציון לבינוי. אנו פועלים על מנת להבטיח פיתוח יעיל ובשטח קטן ככל הניתן, ועל מנת לקדם את יתרת השטח, כ-8,000 דונם של שטחי חולות ערכיים, כשטחים מוגנים של יער ושמורת טבע, וכך יובטח שימורם לדורות הבאים.

שומרים על השטחים הפתוחים והמסדרונות האקולוגיים מפני הכבישים המזיקים

בנחל פולג, השגנו הישג משמעותי במאבק נגד כביש 551, שתוכנן לכלול שישה נתיבים ומחלפים בין מחלף אייל לכביש 4. לאחר מאבק שנמשך למעלה משני עשורים, המועצה הארצית לתכנון ובנייה קיבלה את עמדתנו המקצועית וקבעה כי הכביש מיותר מבחינה החבורתית ויגרום נזק סביבתי משמעותי.

© דב גרינבלט - נוף במרחב הפולג

© דב גרינבלט-מטיילים רבים בגבעות מודיעין

במודיעין, המאבק נגד כביש 443 המתוכנן ב"עמק הצבאים" נושא פרי. בשיתוף עם פעילי "הושבים משפיעים במודיעין", שהחתימו אלפי מתנגדים, הצלחנו לשכנע את המועצה העליונה לתכנון ובנייה לבחון חלופות נוספות להגנה על בית הגידול החשוב של עדר הצבאים הגדול.

במבשרת ציון, אנו פועלים לסגירת כביש הכניסה המזרחי שנסלל בהליך לא תקין ופגע בעמק ארזה, חלק מרצף שטחים פתוחים איכותיים ממערב לירושלים. העתירה שהגשנו הובילה לביקורת של בית המשפט על הוועדה לתשתיות לאומיות, והמאבק נמשך.

© דב גרינבלט-רסס לבן, הרי ירושלים

הישג נוסף הושג במאבק נגד כביש שעלבים-אזור העסוקה ישפרו, שהוקם באופן לא חוקי. לאחר הליך התדיינות כושל מול המועצה האזורית, עתרנו לבית המשפט שקיבל את עמדתנו והורה על סגירת הכביש ושיקום השטח.

© משה פרלמוטר-כניסה לכביש הלא חוקי מכיוון מרכז מסחרי ישפרו, מודיעין

קידום אנרגיה מתחדשת תוך הגנה על הטבע

לאחר עשור של פעילות נחושה לקידום אנרגיות מתחדשות על גגות ישראל, השגנו השנה פריצת דרך משמעותית: המועצה הארצית החליטה לחייב הקמת מתקנים פוטו-וולטאיים בכל בנייה חדשה.

החלטה זו מבטיחה ניצול מיטבי של כל גג חדש להפקת אנרגיה סולארית, ובכך תורמת להפחתת פליטות הפחמן וזיהום האוויר, מבלי לפגוע בשטחים הפתוחים.

במקביל למהפכה הסולארית, השלמנו השנה מחקר פורץ דרך בשיתוף חברת החשמל ורשות הטבע והגנים, ובמימון קרן שטחים פתוחים, שמתמודד עם בעיה סביבתית כאובה - התנגשות ציפורים בקווי מתח. המחקר הוכיח כי התקנת אמצעי סימון על קווי המתח מפחיתה את היקף ההתנגשויות בשיעור דרמטי של 50 עד 85 אחוזים, בהתאם לסוג האמצעי המותקן. בעקבות תוצאות מעודדות אלה, אנו פועלים כעת ליישום נרחב של פתרון זה ברשת החשמל, בדגש על האזורים הרגישים ביותר למעבר ציפורים.

מקדמים את הטבע העירוני

מחקר, פיתוח והנגשה לקהילה

שנת 2024 התאפיינה בהתקדמות משמעותית בתחום הטבע העירוני, הן בפיתוח ידע מקצועי והן בהרחבת התשתיות הפיזיות. בתחום הפיתוח המקצועי, השלמנו שני מדריכים חשובים שעתידיהם להתפרסם בקרוב: האחד מתעד את סיפוריהם של חמשה נחלים עירוניים באגן הניקוז של הירקון, בשיתוף רשות ניקוז ונחלים ירקון, והשני מהווה מדריך מקיף להקמת אתרי טבע עירוניים קהילתיים, בתמיכת המשרד להגנת הסביבה.

©עמיר בלבן- עמק הצבאים

פעילותנו השנה כללה ליווי מקצועי נרחב של רשויות מקומיות ברחבי הארץ, כולל בחברה הערבית (אום אל פחם, ריינה ודיר אל אסד) ובאזורי העימות בצפון.

ערכנו סקרי טבע עירוני חשובים בנהריה, עכו וקריית שמונה, שתיעדו את מצב התשתיות הטבעיות טרם פגיעתן במלחמה. במסגרת המרכז לפתרונות מבוססי טבע בעיר, הענקנו הכשרות מקצועיות לעובדי רשויות מקומיות, משרדי ממשלה וסטודנטים בנושאי תכנון, הקמה וניהול של אתרי טבע עירוניים קהילתיים.

במקביל, סייענו למינהל התכנון בגיבוש מדיניות טבע עירוני להטמעה בתוכניות מפורטות וכוללניות. הישג משמעותי נרשם בעמק הצבאים בירושלים, המתפתח כמודל מוביל לטבע עירוני בישראל. השנה כמעט הושלמה בנייתו של בית התצפיות הכולל מצפה תת-מימי ייחודי, בשיתוף מנח"י, עיריית ירושלים וקרן ירושלים. המרכז, שצפוי להיפתח במהלך 2025, יפעל כמוקד חינוכי לילדי ירושלים וכמתחם לחקר הטבע העירוני, תוך הנגשת הידע למגוון קהלים.

שומרים על ציפורי ישראל

הרחבת רשת מרכזי הצפרות וחגיגת 30 שנות מחקר

שנת 2024 הייתה שנת התרחבות משמעותית ברשת מרכזי הצפרות הארצית, עם חנוכתם של שני מרכזים חדשים במעגן מיכאל וברמת הנגב, כחלק מהחלטת הממשלה משנת 2012.

המרכז במעגן מיכאל, הפועל בשיתוף עם הקיבוץ ובית ספר שדה חוף הכרמל, מתמקד בבריכות דגים משוקמות שהפכו לבית גידול לח משגשג. המקום כבר מושך מינים נדירים כמו חרמשון גדול וקיווית לבנת-זנב, נצפו בו קינונים של אנפית גמדית וקניית אפריקנית, והתרגשנו מביקורן של חסידות שחורות מצ'כיה, אוקראינה וליטא, שזוהו באמצעות הטבעות על רגליהן. המרכז צויד בתשתיות מתקדמות כולל מצפורים, שבילים מונגשים ושילוט מידע.

המרכז ברמת הנגב, שנחנך במדרשת בן גוריון, פועל בשיתוף רשות הטבע והגנים וכולל מרכז מבקרים חדשני ליד המבואה בשמורת מצוק הצינים. פעילותו משלבת מחקר, ניטור ופעילות חינוכית-קהילתית, תוך שימוש באתרי טבע סמוכים כמו פארק קבר בן גוריון ועין עבדת.

שנה זו ציינה גם אבן דרך היסטורית עם חגיגות 30 שנה לתחנה לחקר ציפורי ירושלים ע"ש נילי ודוד.

התחנה, שהוקמה ב-1994 על ידי עמיר בלבן וגדעון פרלמן, היוותה חלוץ בתחום אתרי הטבע העירוניים ומרכזי הצפרות בישראל. לאורך השנים, התחנה הובילה מחקרי נדידה ארוכי-טווח, בחנה השפעות שינויי אקלים על אוכלוסיות ציפורים, וחינכה עשרות אלפי תלמידים מדי שנה. לרגל המאורע, פורסם ספר מיוחד המתעד את תולדות התחנה ופעילותה.

בתחום המחקר והניטור, שנת 2024 הייתה משמעותית במיוחד. בהרי אילת התקיימה העונה הראשונה של ספירת עופות דורסים, במימון הקרן לשמירה על השטחים הפתוחים. הספירה התמקדה בעיט הערבות הנמצא בסכנת הכחדה עולמית, ותייעדה 12,993 פרטים, לצד 252,122 עקבים מזרחיים ואלפי דורסים נוספים. ממצאים אלה מדגישים את חשיבות אזור אילת כצוואר בקבוק למעבר ציפורים נודדות. גילויים מרתקים נוספים כללו זיהוי 21 שחפיות ים שסומנו בעתלית ונצפו בטנזניה, ותצפית נדירה בחנקן אדום-גב שסומן באילת ב-2017 ונמצא בדרום אפריקה כעבור שבע שנים - זהו המקרה השני אי פעם של חנקן אדום-גב שסומן בישראל ונמצא באפריקה. תצפיות אלה מדגישות את חשיבותה של ישראל כתחנת תדלוק חיונית במסלול הנדידה בין אירופה לאפריקה, ואת הצורך בשמירה על שמיים נקיים ובטוחים, ללא טורבינות רוח וקווי מתח מסוכנים.

שותפות למען הטבע

עסקים וסביבה

מיזם טבעיז הוא פלטפורמה ייחודית לשיתוף פעולה בין עסקים לשמירת טבע.

השנה השלמנו ארבעה מיזמים חדשים, ובהם תכנית להתאמת קיבוץ נאות סמדר שבערבה לתפקוד כתחנת תדלוק לעופות נודדים, בשילוב עם תשתית לתיירות צפרים.

מיזם נוסף הטמיע היבטי שמירת טבע בנהלים של חברת התשתיות העירוניות של חיפה – יפה נוף.

שני מיזמים שיתפו פעולה עם תאגידים חקלאיים, צבר קמה ומרכז חקלאי העמק, ויישמו במשותף פתרונות לצמצום סחף קרקע ומזהמים מהשטח החקלאי אל הנחלים הסמוכים אליו.

©לירון שפירא- חתול ביצות, עמק החולה

גילוי חדש בטבע הישראלי

ישראל היא מעצמת מגוון ביולוגי, בעלת מגוון מינים אדיר ביחס לגודלה, בזכות מיקומה כגשר בין יבשות.

גם השנה, הטבע הישראלי הפתיע, והתגלה מין חדש של שפירית, מין שמעולם לא תועד בישראל.

התגלית נרשמה במסגרת פרויקט טבע-ביז המשותף לנו ולמשרד להגנת הסביבה, במהלכו חברנו לקיבוץ נאות סמדר, ליצירת ממשק אקולוגי מיטבי בכל תחומי הפעילות שלו.

©איתי שני

יחד למען עתיד

ים המלח והירדן הדרומי

בשנת 2024 התחלנו להניע מהלך רוחבי ארוך טווח לשיקום הירדן וים המלח, במטרה להציע "פרויקט על" שמאפשר להסתכל עליהם באופן מתכלל ושלם, כחלק מהתפיסה האגנית. הסתכלות זו תאפשר לפתח פתרונות הוליסטיים שיתמכו בשיקום ים המלח, תוך ניצול ההזדמנויות לשיקום הירדן.

במסגרת פרויקט זה אנו מאתרים שותפים שונים כדי להגביר את היכולת לפתח את הפתרונות, לאתר הזדמנויות כלכליות ומימון, ולהרחיב את מעגל הנהנים והתומכים.

השנה התמקדנו בתהליך בחינת הזיכיון החדש של מפעלי ים המלח, כדי לפעול ולשלב בו פתרונות לשיקום הפגיעה בים המלח, באופן שתומך גם בשיקום הירדן הדרומי.

גובשה עמדה בנושא זכיון ים המלח ונוסחו ניירות עמדה בתגובה למספר תהליכים ממשלתיים, כשהעיקרי שבהם - תגובה לדו"ח משרד האוצר והמשרד להגנת הסביבה בקשר לחידוש הזכיון.

השנה גיבשנו שיתוף פעולה משמעותי עם אקופיס, במטרה להגביר את היכולת לשיקום הירדן הדרומי, ובתפיסה של שיתוף פעולה חוצה גבולות. אנו שותפים בצוות חשיבה שמוביל המכון למדיניות אקלים וסביבה, שהקימה אוניברסיטת בן גוריון, ומטרתו להניע מחקרים שנדרשים כדי לקדם מדיניות לשיקום ים המלח והירדן. רכיב משמעותי נוסף בפעילות הוא שיתוף פעולה נרחב עם רשות ניקוז ירדן דרומי, שאיתה ועם צה"ל אנו עורכים סקר מקיף לאיכויות האקולוגיות בירדן הדרומי. בנוסף, עבדנו עם רשות הניקוז על קידום פרויקטים לשיקום בתי גידול לחים לאורך הירדן, אשר זכו לתמיכה משמעותית מקרן שטחים פתוחים.

יחד השפענו על מקבלי ההחלטות

בעת משבר לאומי, חשיבות הקשר בין ארגוני החברה האזרחית לבין מקבלי ההחלטות מתחדדת שבעתיים. השנה פעלנו במרץ מול הכנסת, הממשלה והרשויות המקומיות, תוך התמודדות עם אתגרי המלחמה והצורך בשיקום. יצרנו שותפויות חדשות, חיזקנו קשרים קיימים, והצלחנו להשפיע על החלטות מדיניות קריטיות בתחום הסביבה והטבע.

מגינים על הסביבה בכנסת ובמשלה

בשנת 2024 חלק משמעותי ביותר בעבודת המדיניות והלובי התרכז בהתמודדות ובלימה של עשרות רבות של יוזמות חקיקה, החלטות ממשלה, וניסיונות נוספים לפגיעה בסביבה.

אלו כללו בין השאר את המאבק מול הגדלת שינוע הנפט של חברת קצא"א, חוק האקלים, פרקים מתוך חוק ההסדרים, חוק מגורים ושטחי מרעה, חוק הצבת כוורות דבש, ועדות התכנון, פרק התכנון בחוק תקומה, חוק האסדרה ועוד רבים נוספים.

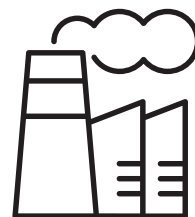
בנוסף, קידמנו יוזמות פרו-אקטיביות, בהן חוק שיקום נחלים, הגנה על חיות בר מפני ציד, וקידום הוראת שעה לאיסור ציד של שלווים ותורים, איסור דיג מכמורתנים, חוק אזורים ימיים ויוזמות נוספות.

מובילים שינוי המאבק למען חוק אקלים

בשנה זו הממשלה הניחה על שולחנה של הכנסת טיוטת חוק אקלים, במטרה לחוקק אותו להכניסו לספר החוקים.

פעלנו רבות בדיונים בכנסת על מנת לטייב את החוק ולהפכו למשמעותי יותר, באופן שיתרום לעמידתה של ישראל ביעדי האקלים שלה, ובאופן שיאפשר לממשלה ולרשויות להיערך לשינויים הצפויים.

החוק טרם השלים את מהלך החקיקה השלם, וכעת הוחזר לממשלה לדיונים נוספים. נמשיך ונעקוב.

Eco-Leaders

מנהיגות צעירה למען הסביבה

תחום שותפויות של החברה להגנת הטבע, יצא השנה למסע שותפות עם "רשת מרכזי צעירים בישראל". במרכז השותפות, הצורך לייצר מנהיגות ומעורבות סביבתית מקומית ברמה המקומית והאזורית. בארגון, ובתחום שותפויות, שמנו לעצמנו מטרה להגיע לשכבה צעירה יותר של פעילי סביבה.

שיתוף הפעולה בא לידי ביטוי בתוכנית הכשרה מרוכזת לפעילי סביבה צעירים, בדגש על מקומיות ומעורבות קהילתית-סביבתית, ששאיפתה היא השתלבות המנהיגות הצעירה המקומית בעשייה העירונית, ופיתוח מיזמי טבע-סביבה-חברה עירוניים ואזוריים.

הפרויקט מעודד צעירים בגילאי 18-40 להיכנס לעשייה זו, ביוזמת פרויקטים, בליווי מאבקים, ובמעורבות פעילה במוקדי סמכות ברשות המקומית.

בשנת 2024 פעלנו בקריית ביאליק, עכו, חדרה, דבוריה וכל זאת תחת איומים והתקפות טילים תכופות. בפעילות השתתפו כ- 50 פעילים ופעילות. בשנת 2025, בכוונתנו להמשיך את הפעילות ולהרחיבה גם לחריש, לגולן ולרשויות נוספות. בהכשרות משתתפים גורמים שונים מתוך הארגון, כמו רכזי שמירת הטבע האזוריים, הצוות המשפטי, קשרי הממשל ועוד.

ירושלים על ראש שמחתנו!

איומי הפיתוח על השטחים הפתוחים במרחב ירושלים ויהודה אינם פוסקים. השנה, מלבד מאבקים לבלימת תוכניות, עברנו לפסים יותר פרו-אקטיביים, תוך קידום השותפות האזורית של שורק הררי עליון. תוכנית זו מקודמת מספר שנים עם שותפים רבים מחוץ לארגון.

השותפות צמחה במטרה להקים מרחב ביוספרי באזור הרי ירושלים, ומתוך הבנה שבראיה לטווח ארוך הקמת המרחב תסייע בחיזוק ההגנה על השטחים הפתוחים האיכותיים של המרחב, ובהפחתת איומי הפיתוח. תוכנית זו כוללת גם את שמורות הטבע, את היערות והגנים הלאומים שיש במרחב, ואינה פוגעת במעמדם החשוב.

©לירון שפירא - צבי שותה מים, עמק הצבאים, ירושלים

למיזם שותפים רשויות וגופים האמונים על שטחי מטה יהודה, עיריית ירושלים, מבשרת ציון, צור הדסה, רשות ניקוז שורק, המשרד להגנת הסביבה, משרד השיכון, וכמובן ארגוני סביבה בהם אנחנו לוקחים חלק, וכן קק"ל, קרן ירושלים ירוקה, רט"ג, קבוצות פעילים באקדמיה, וארגונים נוספים העוסקים במרחב.

במקביל המשכנו לחזק את הקשר שלנו עם קבוצות וארגונים רבים הפועלים באזור גם בהרחבה וחיזוק של הברית לחיזוק הרי ירושלים, מפגשים סדירים עם יו"רים של ועדות איכות הסביבה, ליווי שוטף של קבוצות פעילים, וקיום מספר ארועים קהילתיים באתרי טבע חשובים.

יחד שומרים על הטבע בחריש

השנה הובלנו מהלך משמעותי להגנה על הגבעות הירוקות מצפון לחריש, פנינת טבע המאוימת על ידי תוכניות בנייה. דרך קמפיין "עפים על הסתיו", הצלחנו לחבר 350 מטיילים מכל רחבי הארץ לחשיבות השמירה על המרחב הייחודי הזה.

מרגש היה לראות את תושבי חריש מצטרפים למאבק, מגלים את אוצרות הטבע בסביבתם הקרובה ומתגייסים להגנה עליהם.

הסיורים המודרכים לא רק חשפו את עושר המינים והנוף הייחודי של האזור, אלא גם יצרו קהילה מחויבת של תושבים ופעילים שנחשפים להגן על המרחב הטבעי החשוב הזה. המשך הפעילות בשנת 2025 יתמקד בהעמקת המודעות הציבורית והרחבת מעגל התומכים בשמירה על הגבעות.

הטבע - מרפא ומחזק קהילות

בשנה זו, יותר מתמיד, ראינו כיצד המפגש עם הטבע מהווה מקור לחוסן, ריפוי ותקווה. יחד יצרנו מרחבים מוגנים בטבע עבור אלפי ילדים, בני נוער ומשפחות שנאלצו לעזוב את בתיהם. דרך מסעות, טיולים ופעילויות בטבע, אפשרנו לקהילות לחוות את כוחו המרפא של הטבע ולבנות חוסן אישי וקהילתי. הפעילות החינוכית שלנו השנה הוכיחה שוב כי הקשר עם הטבע הוא נכס לאומי חיוני בבניית החוסן החברתי של ישראל.

הטבע כמקור ריפוי וחוסן

פעילות החברה להגנת הטבע עם קהילות שנפגעו

בעקבות אירועי אוקטובר 2023 והמציאות המורכבת שנוצרה, פיתחה החברה להגנת הטבע מגוון פעילויות ומרחבים מותאמים לקהילות שנפגעו, מתוך אמונה עמוקה בכוחו המרפא של הטבע. תכניות אלו פועלות במספר מוקדים מרכזיים ברחבי הארץ, מהצפון ועד הדרום.

ילדי כפר עזה בכרמל

כאשר ילדי קיבוץ כפר עזה פונו לשפיים, יצרנו עבורם סדרת מפגשים מותאמת במיוחד באזור הכרמל. כל מפגש תוכנן בקפידה לספק חוויה מעצימה ומרפאת: טיולים במסלולים מגוונים בכרמל שאפשרו התחברות מחודשת לנופי הארץ, מפגשי ליקוט ברמות מנשה שחיברו את הילדים לאדמה ולמסורת, וימי צפרות במעגן מיכאל שפתחו צוהר לעולם הציפורים המופלא. למרות המורכבות הרגשית והאתגרים הרבים, ראינו כיצד המפגש עם הטבע מעניק לילדים רגעים של שמחה, שלווה והתחדשות. השהייה בטבע סיפקה מרחב בטוח לביטוי רגשות, להתחברות מחודשת, ולבניית חוסן אישי וקבוצתי. אחד הטיולים אף תועד בכתבה של ערוץ 13.

בית ספר במדבר לילדי בארי וחולית

בבית ספר שדה עין גדי יצרנו בית חם במדבר עבור ילדי חולית ובארי. בסביבה המדברית המרהיבה, הילדים מצאו לא רק מקום בטוח ללמידה, אלא גם הזדמנות להתחבר מחדש לעצמם ולסביבתם. התכנית החינוכית הייחודית משלבת למידה פורמלית עם חקר המדבר, טיולים בשבילי המצוקים, והיכרות עם החי והצומח במדבר. המרחב המדברי השקט והעוצמתי מספק לילדים תחושת ביטחון ושלווה, ומאפשר להם להמשיך בשגרת הלימודים תוך התמודדות עם האתגרים שהתקופה מציבה בפניהם.

ילדי אשכול בבית ספר שדה אילת

בית ספר שדה אילת הפך לבית שני לכ 600- תלמידי כיתות א'-ו' מהמועצה האזורית אשכול. בין הרי אילת האדומים והים הכחול, יצרנו מרחב למידה ייחודי המשלב חינוך פורמלי עם חוויות טבע מעשירות. התלמידים המשיכו את לימודיהם הרגילים, ובנוסף - התוודעו לעולם מופלא של שוניות אלמוגים, למדו על המערכת האקולוגית המדברית, וחקרו את עולם הציפורים הנודדות. הסביבה הטבעית המיוחדת של אילת מעניקה לילדים תחושת ביטחון, סקרנות והתחדשות בתקופה מאתגרת זו.

אדם-טבע-אדם

מסעות מחברים ומחזקים

תחום מסעות החוסן, שפותח על ידי החברה להגנת הטבע בשיתוף מומחים מתחום החינוך, מציע מענה ייחודי לבני נוער שנפגעו מהמציאות הטראומטית בישראל מאז אוקטובר האחרון. המסעות, הנמשכים ארבעה ימים, מעניקים למשתתפים כלים להתמודדות עם קשיים והעצמת החוסן האישי והזהות העצמית. במהלכם, הנערים והנערות מתנתקים ממסכים ומדיה חברתית, וחווים חוויות טבע מרפאות הכוללות טיולים מאתגרים, לינה בשטח, ניווט וסדנאות צילום דוקומנטרי.

מסעות החוסן הם המשך טבעי לפעילויות החברה להגנת הטבע, שכבר העניקו ליותר מ-102,000 ישראלים הזדמנות ליהנות מכוחות הריפוי של הטבע ללא עלות. החזון לעתיד שואף להרחיב את מעגל המשתתפים מעבר לנוער, ולכלול גם חיילים, שורדי טבח הנובה, קבוצות מבוגרים ואוכלוסיות מגוונות מכל רחבי הארץ, מתוך אמונה שהקשר עם הטבע הוא זכות בסיסית המגיעה לכל אדם.

התוכנית, המבוססת על שישה עקרונות ליבה - פריצת גבולות, השתתפות פעילה, אתגרים ובחירה, טקסים, תיעוד בווידיאו וחוויה - נועדה לחזק את תחושת המשמעות והכוח הפנימי של בני הנוער. שנת 2024 הייתה פריצת דרך משמעותית כשכ-150 נערים ונערות השתתפו במסעות, והצלחתם הובילה להרחבת התוכנית ל-2025 - עם יעד של לפחות 600 משתתפים צעירים. הודות לתקציב ייעודי שגויס, התוכנית מאפשרת נגישות רחבה לכל שכבות האוכלוסייה.

שיקום בשיקום

לקראת שנת 2025, אנו מתרגשים להשיק פרויקט חדשני המחבר בין שיקום הטבע לשיקום הקהילה.

בפרויקט ייחודי זה, תושבי הצפון יהיו שותפים פעילים בשיקום בתי הגידול בסביבת מגוריהם. דרך עבודה משותפת בטבע, הקהילות לא רק משקמות את הנוף הפיזי, אלא גם בונות מחדש את הקשר העמוק שלהן למקום ולסביבה. הפרויקט מבוסס על ההבנה שתהליכי שיקום - של הטבע ושל הקהילה, הם הדדיים ומעצימים זה את זה.

תמיכה במשרתי המילואים ובלוחמים

החברה להגנת הטבע הרחיבה את פעילותה בעת הזו לתמיכה גם במשרתי המילואים ובלוחמים, מתוך הבנה של הקשיים הייחודיים העומדים בפניהם ובפני משפחותיהם.

עבור משפחות המילואימניקים, פיתחנו שני מסלולים מותאמים במיוחד. במסלול הראשון, 25 ילדי משרתי מילואים נפגשו באופן קבוע מדי שבוע בפלמחים, שם השתתפו בסדורים מרתקים בסביבה הקרובה וביער שקמים. מפגשים אלה העניקו לילדים מסגרת תומכת ויציבה בזמן שהוריהם נעדרים מהבית בשל שירות המילואים הממושך. במסלול השני, יצרנו שיתוף פעולה עם ארגון "העוגן" ויחד קיימנו אירועי יום עצמאות מיוחדים בחמישה מוקדים ברחבי הארץ.

מאות בני משפחות של משרתי מילואים השתתפו בפעילויות וסדורים ייחודיים בבתי ספר שדה, שסיפקו הזדמנות להתאוורר, להתחבר לטבע ולמצוא קהילה תומכת של משפחות המתמודדות עם אתגרים דומים.

©אוראל רביבו- אילת

במקביל, יזמנו מיזם משמעותי וארוך טווח המיועד ללוחמים עצמם. בשיתוף עם עמותת זיו נעורים, אנו מפעילים בבית ספר שדה אילת ריטריטים רב-יומיים לחיילים וחיילות שלחמו במלחמה. מטרת התוכנית היא לאפשר מרחב בטוח להתחברות מחודשת לעצמם ולטבע, דרך פעילויות מגוונות המעודדות ריפוי והתחדשות. הסביבה הייחודית של אילת, בין הרים אדומים וים כחול, מספקת רקע אידיאלי להתרחקות מהמציאות המורכבת ומציאת שלוה פנימית.

תוכניות אלו מהוות נדבך נוסף במערך המענים שמציעה החברה להגנת הטבע בתקופה מאתגרת זו, ומדגישות את האמונה העמוקה בכוחו המרפא של הטבע ובחשיבותו כמקור לחוסן אישי וקהילתי.

קיץ של חוויות מחזקות בחוף הכרמל

בקיץ האחרון חידשנו מסורת מרגשת בחוף הכרמל - קייטנות יומיות שמחברות ילדים לטבע ולסביבתם הקרובה. במשך שני מחזורים, חוו חוויה משמעותית בחיק הטבע.

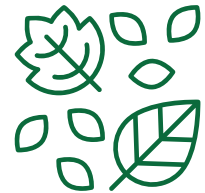
הקייטנה, שהתקיימה במתכונת של "בית ספר יער", העניקה לילדים הזדמנות ייחודית להתחבר לטבע דרך התנסויות מעשיות ומשמעותיות. הילדים למדו מיומנויות שטח עתיקות, בנו מחנה בטבע, והתוודעו לאוצרות הטבע המקומיים - מבריכות הדגים העשירות בציפורים ועד חופי הים המרהיבים. טיולים ברמת הנדיב ובשמורת נחל תנינים העשירו את הילדים בידע על המערכות האקולוגיות המיוחדות של האזור.

מעבר לחוויות והלמידה, ראינו כיצד הילדים מפתחים תחושת אחריות ומחויבות לשמירה על הטבע, והופכים לשגרירים צעירים של שמירת הטבע בקהילותיהם.

מערך חוגי הנוער צומחים ומתרחבים

השנה חווינו צמיחה מרשימה במערך חוגי הנוער שלנו - מקבוצה בודדת של 15 ילדים, הפכנו לרשת של שישה חוגים פעילים המונים למעלה מ-100 משתתפים מרחבי הארץ. בהתבסס על המודל המוצלח של מחנות הקיץ, פיתחנו מערך חוגים מקיף המותאם לקבוצות גיל שונות: חוג ארצי לשכבות ה'-ו', ארבעה חוגים אזוריים לכיתות ז'-ט', וחוג בוגרים ארצי לתלמידי י'-י"ב.

**בכל מפגש, המשתתפים מעמיקים את הקשר שלהם לטבע
דרך פעילויות שטח, מחקר סביבתי, ופרויקטים של שמירת
טבע.**

אנו רואים כיצד החוגים מצמיחים דור חדש של מנהיגים סביבתיים צעירים, המחויבים להגנה על הטבע הישראלי.

שומרי המפרץ מחברים נוער וקהילה לים ולסביבה

חוג הנוער "שומרי המפרץ" ממשיך לצמוח ולהתפתח, עם 40 חניכים פעילים המתמקדים בשמירה על הסביבה הימית. המפגשים השבועיים, הכוללים פעילויות צלילה חודשיות וניקיון חופים, מעניקים לבני הנוער הזדמנות ייחודית להכיר את עולם הים מקרוב ולפעול באופן מעשי לשמירה עליו. הטיולים בחגים מרחיבים את אופקיהם ומחזקים את הקשר בין החניכים.

לקראת שנת 2025, אנו צופים הרחבה משמעותית של התכנית לכ 100- חניכים, כולל הקמת סניף חדש במועצה האזורית חבל אילות, מה שיאפשר לנו להגדיל את ההשפעה על שמירת הסביבה הימית באזור מפרץ אילת.

חדר אימרסיבי חוויית טבע חדשנית

השנה השקנו מיזם חדשני שמשנה את הדרך בה אנחנו חווים ומלמדים על הטבע. החדר האימרסיבי, המשלב טכנולוגיה מתקדמת, מאפשר למבקרים לחוות היבטים של הטבע שבדרך כלל נסתרים מהעין.

באמצעות מערכת אינטראקטיבית מתקדמת המגיבה למגע, המבקרים יכולים "לצלול" לתוך מערכות אקולוגיות, לחקור תהליכים טבעיים, ולהבין לעומק את הקשרים המורכבים בטבע.

שלוש החוויות הראשונות שפיתחנו כבר מושכות קהל רב, ואנו עובדים על פיתוח תכנים נוספים שיעסקו באקולוגיה ימית, מערכות חולות, שיקום נחלים ונושאי שמירת טבע נוספים. החדר הופך את הלמידה על הטבע לחוויה מרתקת ובלתי נשכחת.

פרויקט אודיסאה

השנה יצרנו שותפות מרתקת בין בית ספר שדה גליל לבין תלמידים מחוננים מפרויקט גליליון של תל חי.

הפרויקט, שהתמקד בשיקום בתי גידול לחים ותהליכי rewild בכפר רופין, הוביל את התלמידים למסע למידה מעמיק ומאתגר. החוויה החלה בצלילה עמוקה, תרתי משמע, אל מי עמק המעינות, המשיכה בסיור מעמיק בכפר רופין להבנת תהליכי השיקום, והגיעה לשיאה בפיתוח פתרונות יצירתיים לאתגרים סביבתיים מורכבים.

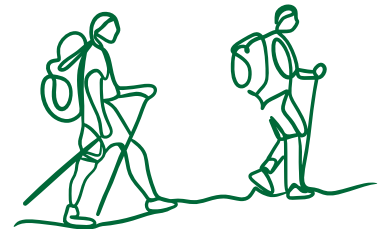
התלמידים לא רק למדו על שמירת טבע, אלא הפכו לשותפים פעילים בחשיבה על פתרונות לאתגרים סביבתיים אמיתיים.

קורס רכזים ומדריכים מכשירים את דור העתיד

השנה פיתחנו תכנית הכשרה חדשנית ומקיפה ל-15 אנשי צוות חדשים שהצטרפו לבתי ספר השדה שלנו ברחבי הארץ.

**הקורס, המתפרש על פני שלושה קמפוסים
אינטנסיביים של שלושה ימים כל אחד, מעניק
למשתתפים הכשרה מעמיקה בתחומי הדרכה, שמירת
טבע, וניהול קבוצות.**

מעבר להקניית ידע וכלים מקצועיים, הקורס יוצר קהילה תומכת של מדריכים ורכזים, המשתתפים פעולה ולומדים זה מזה לאורך השנה. המשתתפים לומדים על עשיית החברה להגנת הטבע, והופכים לשגרירים של ערכיה ומטרותיה בשטח.

יחד שמרנו על הקשר עם הטבע ישראלי

למרות האתגרים הביטחוניים והמגבלות שנכפו עלינו, המשכנו לפתח ולהנגיש את הטבע הישראלי למטיילים. בתי ספר שדה הפכו למוקדי תמיכה משמעותיים עבור כוחות הביטחון והקהילות המפונות, תוך שמירה על המשך פעילות התיירות האקולוגית והחינוכית במקומות בהם התאפשר הדבר.

בתי ספר שדה בית בטבע לכולם

בתי ספר שדה הם הבית של כולנו בטבע ומהווים מוקד חי ותוסס לטיילות ותיירות, המחבר בין אנשים לטבע הישראלי.

מדי שנה אנו שמחים לארח תלמידים, סטודנטים, נוער מהארץ ומחו"ל, ומשפחות מטיילות. שנת 2024 הציבה בפנינו אתגרים מיוחדים ולמרות המצב הביטחוני המשכנו לפעול במלוא המרץ, כדי לאפשר לקהילה שלנו להתחבר לטבע.

השנה התגייסנו במיוחד לטובת אירוח חיילים, עם גידול משמעותי של 33% בהיקף הלינות שהגיע ל 32,000 - לעומת 24,000 בשנה שעברה.

במקביל, בתי ספר שדה באילת ועין גדי פתחו את דלתותיהם בחום לתלמידי קהילות מפונות והפכו לבית חם עבורם למשך מספר חודשים. למרות האתגרים והירידה הטבעית במספר הלינות הכולל ל 134,000 - לעומת 178,000 בשנה שעברה, המשכנו לפעול ולחבר אנשים לטבע.

משפצים ומשדרגים הבית שלנו בטבע מהחדש

אנחנו ממשיכים להשקיע בשיפור חווית השהייה בבתי ספר שדה. בעין גדי שדרגנו את מבואת חדר האוכל, איטמנו דירות, ושיפצנו את מגרש הכדורסל.

באכזיב התמקדנו בשיפוץ מקיף של חדרי האירוח, כולל תשתיות חשמל, מים וביוב. באילת חידשנו את חדרי האירוח ודירות הצוות. באלון תבור שיפצנו דירות צוות והסדרנו את מערכת התאורה בשבילים. בחצבה התקנו מערכת חימום מים חדשה והקמנו מצללות, ובהר הנגב הובלנו פרויקט תשתית משמעותי עם תאגיד המים.

מגלים את הטבע בקהילה

פעילויות למבוגרים

מחלקת קבוצות של החברה להגנת הטבע אחראית על פעילויות למבוגרים, ופעילותה כוללת סדרות טיולים למבוגרים בתכנית ארץ אהבתי, טיולי קתדרות והרצאות לגמלאים.

"ארץ אהבתי"

תכנית המציעה סדרות טיולים מגוונות למבוגרים אוהבי טבע, בתחומי עניין שונים וברמת קושי משתנה. הסדרות כוללות טיול אחד בחודש לאורך שנת הפעילות, וגם טיולי קמפוס מרוכזים עם לינה. טובי המדריכות והמדריכים של החברה להגנת הטבע, ואף מדריכי אורח מומחים בתחומם, מובילים את כל הטיולים. אנו מציעים סדרות טיולים פתוחות לקהל וגם סדרות טיולים לקבוצות סגורות. בשנת 2024, למרות שזו היתה שנה של לחימה, אשר דרשה מאיתנו דריכות יתר בכל המובנים, הצלחנו לנהל שנת פעילות מלאה תוך התמודדות תמידית עם האתגרים וההגבלות.

סה"כ יצאו למעלה מ-25 סדרות שונות במגוון נושאים, מתוכן כ-7 סדרות חדשות אשר יצאו כולן אל הפועל ברישום מלא. ראינו היענות יפה לרישום, הן של המטיילים הקבועים שלנו והן של מטיילים חדשים.

רואים טבע ועולם

סדרת הדגל שלנו, ובה שמונה הרצאות מרתקות. המצטרפים נפגשים אחת לחודש ויוצאים ל"מסע כורסא" ברחבי העולם עם טובי המרצים, בליווי מצגות מרהיבות וסיפורים אנושיים מרתקים. סדרת ההרצאות מתקיימת במספר ערים ברחבי הארץ.

סדרות טיולים בקתדרות

בשיתוף פעולה עם הקתדרות, אנו מובילים סדרות טיולים מגוונות למבוגרים, בתחומי עניין שונים וברמת קושי משתנה, אחת לחודש לאורך שנת הפעילות. הטיולים מובלים ע"י גדולי המדריכים של החברה להגנת הטבע ומדריכי אורח מומחים בתחומם.

שומרים על השטחים הפתוחים

גם השנה קיימנו את פסטיבל "הולכים על פתוח", בשיתוף פעולה עם הקרן לשמירה על שטחים פתוחים של רשות מקרקעי ישראל. בפסטיבל זה הצענו לקהל הרחב סיורים ללא תשלום בשני מועדים - חול המועד פסח וחול המועד סוכות. בפסטיבל בחול המועד פסח, ב- 24-25.04.2024, קיימנו סיורים ופעילויות למשפחות ומבוגרים ב-8 מוקדים בארץ ביניהם:

- מורד הירדן (אתר חדש)
- נחל ציפורי
- בריכות דגים מעגן מיכאל
- הפארק האקולוגי הוד השרון
- עיינות גיבתון (אתר חדש)
- פארק אקולוגי מצודת ים אשדוד
- אגם ירוחם
- טיילת מצפה רמון

מחברים את האדם והטבע

שנת 2024 הציבה בפנינו אתגרים משמעותיים, אך דווקא בתקופה מורכבת זו התחדד הקשר המיוחד בין הציבור הישראלי לטבע. השנה הוכיחה כי שמירת הטבע אינה רק משימה סביבתית - היא מקור לחוסן ולהתחדשות עבור כולנו.

מהפך בקהילת שומרי הטבע

לראשונה מזה למעלה מעשור, חווינו מפנה משמעותי במגמת החברות בחברה להגנת הטבע.

גייסנו 3,863 חברים חדשים - עלייה מרשימה של 91% לעומת השנה הקודמת.

השינוי המשמעותי הזה לא היה מקרי: הוא תוצאה של חשיבה מחודשת על הקשר שלנו עם הקהילה. שדרגנו את מסלולי החברות, הנגשנו את תהליך ההצטרפות, והעמקנו את הקשר עם החברים באמצעות וובינרים חודשיים ותוכן עשיר בניוזלטר.

מסר העל של המהלך:
**שומרים על הטבע
והוא שומר עלינו**

הטבע במרחב הדיגיטלי

האתר שלנו (teva.org.il) הפך למוקד משיכה משמעותי עם 752,000 מבקרים השנה, שגלשו ב 2.7- מיליון דפים. המבקרים נשארו איתנו בממוצע כמעט שתי דקות בכל ביקור - עדות לעניין הרב בתכנים שלנו.

השקנו את אפליקציית "בשביל הטבע" - כלי חדשני לתכנון מסלולי טיול, שכבר הורד על ידי 15,000 אנשים. 4,300 מתוכם כבר השתמשו באפליקציה לתכנון טיולים עצמאיים, מה שמעיד על הצמא של הציבור לחיבור משמעותי עם הטבע.

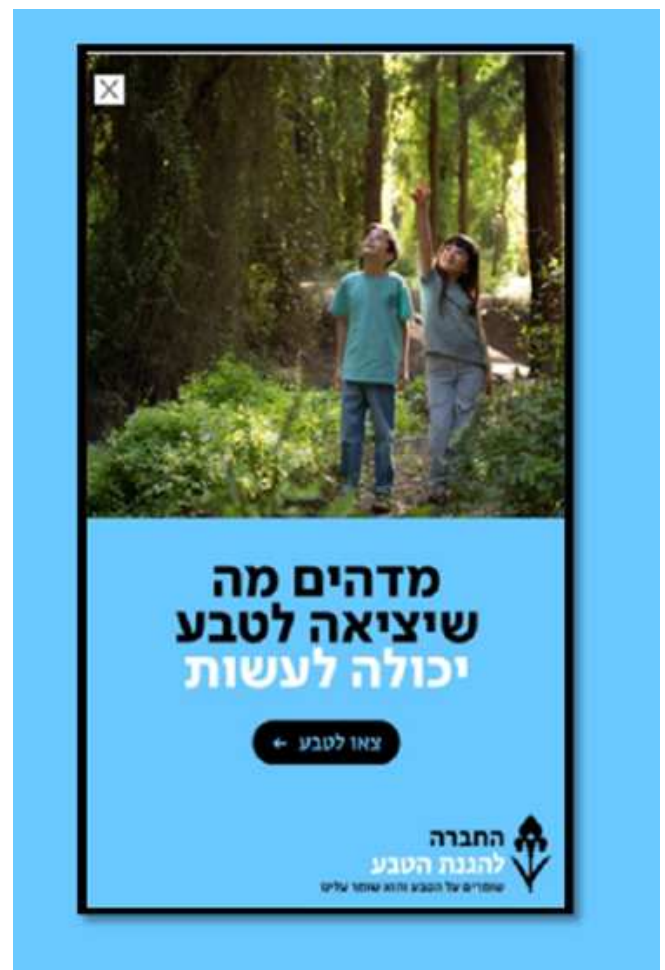
נוכחות דיגיטלית והשפעה

הקמפיין "שומרים על הטבע והוא שומר עלינו" הדגיש את חשיבות היציאה לטבע בתקופה מאתגרת זו.

ברשתות החברתיות, הגענו למיליון משהמשים בפייסבוק עם 129,000 עוקבים ול 190,000- משהמשים באינסטגרם עם 30,949 עוקבים.

לצפייה לחצו כאן

תקציב

הערכת ביצוע למחזור הפעילות של החברה להגנת הטבע לשנת 2024 עומד על כ- 130 מיליון שח

מקורות המימון העיקריים של העמותה הינם:

- הכנסות מפעילות
- תמיכות ממשרדי ממשלה
- תרומות
- הכנסות מדמי חבר

